

det. Jeg skal nu ikke negte, at jeg ser Billebet lidt mørkere, end dette ærede Medlem gjorde. Jeg tror, at det i denne Sag ikke gaar an alene at dvæle ved Nutid og Fremtid, men at man ogsaa maa dvæle ved Fortiden, og navnlig mener jeg, at det ikke gaar an, saaledes som den høitagtede Finantsminister gjorde det, at tage en meget kort Narvække og da navnlig en Narvække ind i Fremtiden, om hvilken vi ikke kunne vide, hvorledes den vil blive. Læger man derimod en længere Narvække f. Ex. fra 1ste April 1866 indtil 1ste April 1877, saa viser det finantsielle Billebe sig ikke nær saa lyst. Den 1ste April 1866 var saaledes Statsgjælden, naar man fraregner alle Aktiver, baade Reservecapitalen og de egentlige Aktiver tilligemed Kassebeholdningen, 127 Millioner Rb., og den vil den 1ste April 1877 efter den høitagtede Finantsministers egen Opgjørelse, og naar man foretager Beregningen paa samme Maade som i det første Tilfælde at frabrage samtlige vore Aktiver fra Gjælden, være 97 Millioner Rb. Nu kunde man vel sige, at det er en Fremgang i disse 10—11 Aar af 30 Millioner Rb., men dertil er dog Udskilligt at bemærke. For det Første er der i de samme 10—11 Aar forbrugt af Aktiver, som ikke ere søgte tilbage, og paa anden Maade 10—11 Mill., saa der altsaa kun bliver tilbage som Fremgang 20 Mill., og naar dertil endvidere kommer, at vi i de samme Aar have haft ikke alene en extraordinær Krigsstat af 3 Mill. Kr. — en Stat, med hvilken det dog vistnok ikke var Meningen, dengang den i 1864 blev givet ved en foreløbig Lov, der senere afløstes af en endelig Lov, at den skulde være indtil Finantsaaret 1876—77, uden at der endogaa til den Tid er nogen Udfigt til at se den bortfalde —, men desuden adskillige Indkomstskatter, saa synes jeg ingenlunde, at en Fremgang af 20 Mill. i disse 10—11 Aar er noget saa Glimrende, navnlig da disse Aar have været usædvanlig gunstige. Gaar man saa langt tilbage som til 1850, saa vil man se, at vor Statsgjæld nu er lige saa stor som dengang, og hvem kan garantere for, at vi faaede bedre Aar, end vi have haft i de sidste 25 Aar! Ivertimod, uheldige Aar vende jo næsten periodisk tilbage, og vi kunne vistnok ingenlunde vente, at de kommende Tider skulde stille sig endogaa gunstigere end den nærmest forudgaaende Tid. Det forekommer mig heller ikke at være for meget forlangt, at vi i gunstige Aar maa kunne afbetale aarligt 3 Mill. Kr. paa vor Gjæld, i Forbindelse med at vi anlægge nye Vete, som nu ere bleve Serrveie. Men det Billebe, som den høitagtede Minister gav os, var ikke alene lyst i og for sig, men det var ogsaa i en anden Henseende lyst, set fra hans Standpunkt, og det Lyse for ham laa da i Betragtningen af, hvorfra Statens Indtægter væsentlig kom. Den høitagtede Finantsminister dvælede saaledes formelig med jævrent Behag ved, at de

indirekte Skatter nu vare stegne til 29 Mill. Kr., og han udtalte sin Glæde over, at en saa stor Del af disse Indtægter kom fra Arbejderne. Han tilføiede rigtignok, at det skrev sig fra deres større Forbrug, hvad ogsaa er selvfølgelig; men han glemte at sige, at Stigningen ogsaa er en Følge af den tiltagende Befolkning. Jeg havde nu ventet, at der paa disse Forudsætninger var fulgt en ganske anden Slutning end den, der kom. Jeg havde tænkt mig, at den høitagtede Minister vilde sige: Nu have de Herre set, at den usformuende Befolkning bidrager en saa væsentlig Del til Statens Indtægter, og derfor er det paa Tide, at vi tage ordentlig fat paa Reformen i dette Punkt. Jeg troede dette saa meget mere, efter at have læst det Program, som den høitagtede Indenrigsminister har forelagt Arbejderkommissionen; men mærkeligt nok mærker man ikke Noget til dette Program enten i det foreliggende Budget eller i den høitagtede Finantsministers fremtidige Budgetter. Det er saa meget mærkeligere, som der i sin Tid vil behøves Penge, naar det Program skal gennemføres, som Regjeringen har nedlagt i sin Veiledning for Arbejderkommissionen; thi at det er Regjeringens Program, kan der jo ikke være Tvivl om. Vel har jeg set i et Blad, at det skulde slet ikke være Regjeringens Program, men kun Noget, man kunde diskutere om; en saadan Mening kan jeg ikke tiltræde. Det har altsaa forbauset mig, at vi ikke i Fremtidsbudgetterne have set noget til de Penge, der efter dette Program skulde tilflyde, jeg vil ikke sige Arbejderne, men dog Foranstaltninger til deres Ophjælpning. Jeg havde ventet, at den høitagtede Indenrigsminister vilde have, om end ikke fremlagt for os et Forslag om Understøttelses-kasser, saa dog hentydet til, at der dertil vilde behøves meget store Midler i en nær Fremtid. Jeg havde dernæst ventet, at der vilde være stillet i Udfigt Tilskud til Almuekollejerne, der i saa høj Grad ere forfæblede. Til disse og lignende Formaal vil der nødvendigvis behøves flere Millioner; men den høitagtede Finantsminister sluttede jo med at sige, at han vilde bruge til Forsparingsvæsenet ikke blot de 6 Mill., som han nu synes at have til Raadighed, men endogaa de 9 Mill., som han stillede i Udfigt for Finantsaaret 1878—79, maaste endogaa hele Reservecapitalen. Det Gæste, han i alt Fald vilde bruge Overskuddet. Lidt til, var Jernbaneanlæg, saaledes at man kom ind paa Statsanlæg i Stedet for det, man nu var kommen ind paa; i en saadan Forandring er jeg forøvrigt enig med den høitagtede Finantsminister. Kun er det beklageligt, at vi paa dette Omraade ere komne ind paa det, vi nu i nogle Aar have været inde paa. Jeg tror nemlig, at den nuværende Wei er særdeles skiftet til at berige Spekulanter og plyndre først Kommuner, derefter Amtskommuner, senere Private og bagefter, om det er muligt, Statskassen.